

*Geef
me
duizend
zoenen...*

*...en dan
honderd*

In deze bundel zijn de gedichten opgenomen die door zes stad- en streekgenoten zijn gekozen en voorgedragen op de Avond van de Poëzie in de Synagoge te Lochem ter gelegenheid van de Nationale Gedichtendag op donderdag 26 januari 2017.

Jan Guichelaar en Rob Besselink, beiden op gitaar verzorgden het muzikale gedeelte.

BWA-PL

Wij bereikten door een druipend bos
het Randmeer.
Het was alsof een slapende haar ogen
opende
en ons kende.
Jij zat voorop.
Ik legde mijn hand op de warme kokosnoot
van je schedel.
Het licht keek ver je ogen in.
Ik zei: dit nu is water.
Wa-ter.
Wa-ter.
Wa-ter zei ik nog een keer.
En jij zei: bwa-pl.
Je zei het nog een keer.
Het was zeker, zoontje van mij,
dat wij hetzelfde niet begrepen.

Willem Jan Otten

Keuze: Dick Beltman

ALLES MAG JE WORDEN

Het springzaad knapt, de brempeulen
knallen open en jij ligt er in de wieg
als een popelend boontje bij.

Alles mag je worden van mij: zeeman,
boswachter, archeoloog. Of –
als je leven ingewikkelder loopt –

gesponsord ontdekker van aangroei
werende stoffen voor scheepsverf,
alleenstaand paddenstoelenfotograaf,

pacht- en beestenlijstenonderzoeker
van verdwenen Drentse keuterijen...
Behalve ongelukkig. Beloofd?

Erik Menkveld

Keuze: Dick Beltman

AAN EEN KLEIN MEISJE

Dit is het land, waar grote mensen wonen.
Je hoeft er nog niet in: het is er boos.
Er zijn geen feeën meer, er zijn hormonen,
en altijd is er weer wat anders loos.

En in dit land zijn alle avonturen
hetzelfde, van een man en een vrouw.
En achter elke muur zijn and're muren
en nooit een eenhoorn of een bietebauw.

En alle dingen hebben hier twee kanten
en alle teddyberen zijn hier dood.
En boze stukken staan in boze kranten
en dat doen boze mannen voor hun brood.

Een bos is hier alleen maar een boel bomen
en de soldaten zijn niet meer van tin.
Dat is het land waar grote mensen wonen...
Wees maar niet bang. Je hoeft er nog niet in.

Annie M.G. Schmidt

Keuze: Dick Beltman

DE HELDERE DAGEN HEBBEN WE NIET
VERGETEN.

Maar onze herinnering ziet ze nu
Achter grijs glas. We vrezen de morgen.
Alleen de honger blijft.
Een beschamende drijfveer, en de leiders,
Even vitaal lijkend als ooit, bieden ons
Een lotsverzachting met dranken, poeders,
kruiden.
Wie klaagt wordt uit de massa verwijderd.

Mijn oudste zoon verdween voor lange tijd,
Keerde terug en was niet meer mijn zoon;
Men had hem leeggezogen en in een uni-
form
Ontrefbaar gemaakt, ijl en ondoordringbaar.
Mijn jongste zoon verdween voor lange tijd
En nu loopt zijn moeder voor het paleis
heen en weer.
Soms getroost, soms verjaagd,
Met op een plankje gespijkerd, zijn foto.

Een rijk versierde man uit een ver land
Kwam op bezoek bij hen in het paleis.
Hoge gezangen dreven over straat en plein.
Mijn vrouw stond daar met die foto
Achter de dichte rijen prachtige soldaten.
En die vreemd geklede man predikte
Tegen de vleselijke liefde,
En ik dacht aan mijn vrouw, hoe ze eruit-
ziet

's Zaterdags in ons keukentje wanneer ze
zich
Staat te wassen, mager, geen dijen meer,
En met haar afwezige ogen,
Hoe ze me nooit meer aankijkt.

Ben Cami

Keuze: Dick Beltman

DE ZELFMOORDENAAR

In het diepst van het woud
– 't Was al herfst en erg koud –
Liep een heer in zijn eentje te dwalen.
Och, zijn oog zag zoo dof!
En zijn goed zat zoo slof!
En hij tandknerste, als was hij aan 't malen.

“Ha!” dus riep hij verwoed,
“'k Heb een adder gebroed,
Neen, erger, een draak aan mijn borst hier!”
En hij sloeg op zijn jas,
En hij trapte in een plas;
't Spattend slik had zijn boordjes bemorst
schier.

En meteen zocht zijn blik
Naar een eiketak, dik
Genoeg om zijn lichaam te torschen.
Daarna haalde hij een strop
Uit zijn zak, hing zich op,
En toen kon hij zich niet meer bemorsen.

Het werd stil in het woud
En wel tienmaal zo koud,
Want de wintertijd kwam. En intusschen
Hing maar steeds aan zijn tak,
Op zijn doode gemak,
Die mijnheer, tot verbazing der musschen.

En de winter vlood heen,
Want de lente verscheen,

Om opnieuw voor den zomer te wijken.
Toen dan zwierf – 't was erg warm –
Er een paar arm in arm
Door het woud. Maar wat stond dát te kijken!

Want, terwijl het, zoo zacht
Koozend, voortliep en dacht:
Hier onder deez' eik is 't goed vrijen,
Kwam een laars van den man,
Die daar boven hing, van
Zijn reeds lang verteerd linkerbeen glijen.

“Al mijn leven! van waar
Komt die laars?” riep het paar,
En werktuigelijk keek het naar boven.
En daar zag het met schrik
Dien mijnheer, eens zo dik
En nu tot een geraamte afgekloven.

Op zijn grijnzende kop
Stond zijn hoed nog rechtop,
Maar de rand was er af. Al zijn linnen
Was gerafeld en grauw.
Door een gat in zijn mouw
Blikten mieren en wurmen en spinnen.

Zijn horloge stond stil,
En één glas van zijn bril
Was kapot en het ander beslagen.
Op den rand van een zak
Van zijn vest zat een slak,
Een erg slijmrige slak, stil te knagen.

In een wip was de lust
Om te vrijen gebluscht
Bij het paar. Zelfs geen woord dorst het
spreken.
't Zag van schrik zóó spierwit
Als een laken, wen dit
Reeds een dag op het gras ligt te bleeken.

Piet Paaltjens

Keuze: Hans Erkamp

VOOR HANS DORRESTIJN

Een dichter uit Den Dolder

Een dichter uit Den Dolder
Had last van liefdeskolder
't Was een romanticus
En als zodanig dus
Door Amor snel te raken
Bij amoureuze zaken
Een pijl trof hem in 't hart
en hij verging van smart

Het voorwerp van zijn liefde
Dat hem het hart doorkliefde
Was ene juffrouw Janssen
Die hij laatst had zien dansen
Op een groot galafeest
Waar hij ook was geweest
't orkest was wel wat vals
Maar prachtig was haar wals

Als een soort dansmachine
Draaide haar crinoline
Ze zwierde door de zaal:
Het fraaist van allemaal
Hij overwoog zijn kansen
Bij de mooie juffrouw Janssen
En dacht: "Zal ik het wagen
Om haar ten dans te vragen?"

Maar ach, tot zijn verdriet:
De dichter durfde niet

En zag dus juffrouw Janssen
Vanuit de verte dansen
Zij walste keer op keer
Met een bebaarde heer
Die onverdraaglijk lachte
Terwijl de dichter smachtte

Maar daarna thuisgekomen
Zag hij steeds in zijn dromen
De mooie juffrouw Janssen
De Blauwe Donau dansen
Gehuld in crinoline
Tollend als een turbine
Gelukkig deze keer
Zonder bebaarde heer

Het was niet meer te harden
Zijn leven lag aan flarden
Hij had geen levenskansen
Dan slechts met juffrouw Janssen
En na een kloek besluit
Ging hij zijn kamer uit
En kocht toen een heel net
Niet al te duur boeket

Hij belde bij haar aan
En open werd gedaan
Helaas door een meneer
't Was de bebaarde heer
Die hij op 't dansfeest zag
Ach, welk een hard gelach!
Ze was hem wreed ontroofd:
Was met die vent verloofd!

De dichter ging naar huis
Maar dacht: "Wat moet ik thuis?
Straks met een zotte kop
Hang ik me zelf nog op
Ik ga maar naar de kroeg
Al is het nog wat vroeg"
't boeket dreef om half acht
In het water van de gracht

Hans Erkamp

Keuze: Hans Erkamp

MOEDER DICHT

Mijn bladerloze schaduw mijdt het water
Ziezo hè hè, de eerste regel staat er.
en speurt de witte angst van eeuwen later
Ga weg! Ga spelen met je transformator!
Je ziet toch dat je moeder zit te dicht.
ik wend mij af en doof mijn vale lichten
ik heb tedúm tedúm tedúm geweten
Dat vul ik later in. Na 't middagen.
mijn weemoed maakt de koele vlinders
wakker
van mijn getooide zelf. Daar is de bakker!
Zeg maar: een halfje bruin en een heel wit.
o grijze schim die daar zo heilloos zit
ik zie mijn grijze droefheid aan de kim
Da's tweemaal grijs. Dat kan niet. naakte
schim
aan wie ik al mijn zachte treurnis zeg
En nog een rol beschuit! O is ie weg?
als dauw die druppelt van de trage bomen
Als jij nog één keer binnen durft te komen,
dan krijg je geen vanillevla vanavond!
zo druppelt in dit hart te zeer gehavend
Je moeder dicht. Ze heeft geen tijd, totaal
niet.
Als vader thuiskomt gaat het helemaal niet.
Je moeder zou een Shakespeare kunnen zijn.
Ze is het niet. Dat komt door jouw gedrein.
Daar gaat ie weer. O humtum klaar en koel
in 't land van late regen en ik voel
mijn schamelheid. Een heer met een kwi-
tantie?

Zeg maar: m'n moeder is met kerstvakantie.

Mijn schamelheid. Wat is dat? Hoofdje
zeer?

M'n schatje toch... Gevallen met je beer?

Je moeder komt... na na... daar is ze al.

Wees nou maar zoet – 't genie staat weer op
stal.

Annie M.G. Schmidt

Keuze: Hans Erkamp

BEN ALI LIBI

Op een lijst van artiesten, in de oorlog vermoord,
staat een naam waarvan ik nog nooit had
gehoord,
dus keek ik er met verwondering naar:
Ben Ali Libi. Goochelaar.

Met een lach en een smoes en een goocheldoos
en een alibi dat-ie zorgvuldig koos,
scharrelde hij de kost bij elkaar:
Ben Ali Libi, de goochelaar.

Toen vonden de vrienden van de Weduwe Rost
dat Nederland nodig moest worden verlost
van het wereldwijd joods-bolsjewistisch
gevaar.
Ze bedoelden natuurlijk die goochelaar.

Wie zo dikwijls een duif of een bloem had
verstopt,
kon zichzelf niet verstoppen, toen er hard
werd geklopt.
Er stond al een overvalwagen klaar
voor Ali Ben Libi, de goochelaar.

In 't concentratiekamp heeft hij misschien
zijn aardigste trucs nog wel eens laten zien
met een lach en een smoes, een misleidend
gebaar,

[16]

Ben Ali Libi, de goochelaar.
En altijd als ik een schreeuwer zie
met een alternatief voor de democratie,
denk ik: jouw paradijs, hoeveel ruimte is
daar
voor Ben Ali Libi, de goochelaar.

Voor Ben Ali Libi, de kleine schlemiel?
Hij ruste in vrede, God hebbe zijn ziel.

Willem Wilmink

Keuze: Henny Huigens

[17]

KWATRIJN

Ik ben François, wiens naam zo bont is.
Parijs, dat mijn geboortegrond is,
hangt mij straks aan een touw dat rond is,
zo leert mijn kop hoe zwaar mijn kont is.

François Villon

Vertaling: Ernst van Altena

Keuze: Henny Huigens

SLOTHYMNE UIT DE RIGVEDA

Kom in ons wonen, Goddelijk licht,
Gij levensvuur van al wat leeft.
Treed binnen,
ons hart is klaar,
ons offer is gereed.

Laat ons samen voortgaan.
En laten we spreken met elkaar.
Laat onze geest verbonden zijn in eenheid,
als vroeger:
kinderen, luisterend naar een waar verhaal.

De spraak is één, verenigd in één taal.
De geest is één, verenigd in één hart.
Door deze eenheid zijn de woorden die we
horen
een groot geschenk,
voor U, en voor mij.

Ons doel is één en enkelvoudig.
Eenheid is ons aller streven.
Ons denken rust in deze eenheid,
ons hart is vol van vreugde,
wanneer er vrede heerst.

Rigveda, anoniem

Vertaling uit het Sanskrit door Hille Huigens

Keuze: Henny Huigens

LAMENTO

Hier nu langs het lange diepe water
dat ik dacht ik dacht dat je altijd maar
dat je altijd maar

Hier nu langs het lange diepe water
waar achter oeverriet achter oeverriet de
zon
dat ik dacht dat je altijd maar altijd

Dat altijd maar je ogen je ogen en de lucht
altijd maar je ogen en de lucht
altijd maar rimpelend in het water rimpelend

Dat altijd in levende stilte
dat ik altijd zou leven in levende stilte
dat je altijd maar dat wuivende oeverriet
altijd maar

Langs het lange diepe water dat altijd maar
je huid
dat altijd maar in de middag je huid
altijd maar in de zomer in de middag je huid

Dat altijd maar je ogen zouden breken
dat altijd van geluk je ogen zouden breken
altijd maar in de roerloze middag

Langs het lange diepe water dat ik dacht
dat ik dacht dat je altijd maar
dat ik dacht dat geluk altijd maar

Dat altijd maar het licht roerloos in de middag
dag
dat altijd maar het middaglicht je okeren
schouder
je okeren schouder altijd in het middaglicht

Dat altijd maar je kreet hangend
altijd maar je vogelkreet hangend
in de middag in de zomer in de lucht

Dat altijd maar de levende lucht dat altijd
maar
altijd maar het rimpelende water de middag
je huid
ik dacht dat alles altijd maar ik dacht dat
nooit

Hier nu langs het lange diepe water dat
nooit
ik dacht dat altijd dat nooit dat je nooit
dat nooit vorst dat geen ijs ooit het water

Hier nu langs het lange diepe water dacht ik
nooit
dat sneeuw ooit de cipres dacht ik nooit
dat sneeuw nooit de cipres dat je nooit meer

Remco Campert

Keuze: Judith van Lookeren Campagne

WIJ ZIJN EVENWIJDIG

Er komt een vrouw naar mij toe. Ze zegt:

‘Wij zijn evenwijdig, raken elkaar in het oneindige, laten we rennen’.

Zullen we wachten? Zullen we wachten
tot de kinderen groot zijn en de aardbeien
rood, ze zijn te bleek nog, te klein, te hard.
Zullen we wachten tot de avond valt
en de nacht waarover wij nog een keer willen slapen.

Ze haakt haar arm in de mijne tot een lemniscaat.

Zullen we wachten op een eerste stap
zo reusachtig dat je makkelijk een tent
tussen onze benen spant
waarin nieuwe kinderen kamperen,
aardbeien rijpen en niemand nog buiten
de zomer kan.

En we rennen. Met onze armen
zwaaien wij een maat die bij ons past.

Maud Vanhauwaert

Keuze: Judith van Lookeren Campagne

CARMEN V

Leven, liefste Lesbia, en liefde

De kwaaië praatjes van betweterige oude
mannen – geven we daar geen duit om!

Zonnen kunnen opkomen en ondergaan,
maar als voor ons eenmaal het korte daglicht
dooft, rest ons één eeuwige nacht van slapen.

Geef me duizend zoenen, en dan honderd,
Dan een tweede duizend en een tweede
honderd

en nog eens duizend en nog honderd;
als we dan de honderdduizend hebben vol-
gemaakt,

vegen we alles uit: zo weten wij niets
en kan geen boos oog vat op ons hebben
wanneer hij de som onzer zoenen kende.

Catullus

Vertaling: Lucette M. Oostenbroek

Keuze: Judith van Lookeren Campagne

IN BEWEGING

Tevreden dagen schieten steeds tekort.
De beste dag, dat is een dag van dorst.

't Is waar dat onze reis een einddoel heeft –
maar het is de weg zelf die er zin aan geeft.

Een nachtlang rust is wat men best beoogt,
als brood gebroken wordt en vuur gedoofd.

Waar men blijft slapen voor maar één nacht
lang
slaapt men het diepst en droomt van zoete
zang.

Stap op, sta op! Daar komt het ochtenduur.
Oneindig is ons grote avontuur.

Karin Boye

Keuze: Marleen Struik

DE LENTE KENT EEN LICHT

De lente kent een licht
Dat zelden wordt ontwaard
Op enig ander ogenblik
Dan vroeg in 't jaar in maart

Er toont zich dan een kleur
Waar 't stille veld in baadt
Waar wetenschap geen raad mee weet
Maar die ons mens-zijn raakt

Ze stelt het gras ten toon
Bezoekt de verste boom
De verste heuvel die je kent
Je hoort er haast haar stem

En zegt de horizon
Of 't middaguur te gaan
Wuift zij geluidsformules weg
Gaat heen en laat ons staan

Haar missen dat zozeer
Ons welbevinden schendt
Is als het inbreuk plegen op
Een heilig sacrament

Emily Dickinson

Vertaling: Ans Bouter

Keuze: Marleen Struik

ZULLEN WE EEN BOS BEGINNEN?

Graaf een kuil
en plant je boom
voorzichtig
naast de mijne.

Kunnen ze elkaar
uit de wind houden
als het stormt
of in de zondagzon
samen zwijgen.

En als ze 's avonds
door de wimpers
van hun twijgen
naar elkaar kijken
beginnen ze al
op een bos te lijken.

Jaap Robben

Keuze: Marleen Struik

WINTERSTILTE

De grond is wit, de nevel wit,
De wolken, waar nog sneeuw in zit,
Zijn wit, dat zacht vergrijzelt.
Het fijngetakt geboomte zit
Met witten rijp beijzeld.

De boom houdt zich behoedzaam stil,
Dat niet het minste takgetril
't Kristallen kunstwerk breke,
De klank zelfs van mijn schreden wil
Zich in de sneeuw verstemmen.

De grond is wit, de nevel wit,
Wat zwijgend tooverland is dit?
Wat hemel loop ik onder?
Ik vouw de handen en aanbid
Dit grootsche, stille wonder.

Jacqueline E. van der Waals

Keuze: Roos Roosendaal

DE HERSCHEPPING

Als Orpheus bij de lier zong gingen stenen
bewegen, takken van machtige eiken
wilden met handen naar elkander reiken,
de wilde dieren van het bos verschenen,
die luisterend zich bij hem nedervlijden
en bomen kwamen nader op de tenen.
Een witte wolk is daar zómaar gedaald.
Dit had mijn ouder zusje mij verhaald;
zij zei: `Hij zingt het, maar het heeft géén
woorden.'
En die nacht droomde ik van een groot
geruis,
en dat, terwijl ik Orpheus spelen hoorde,
mijn ouders wandelden door het trappen-
huis.

Ida Gerhardt

Keuze: Roos Roosendaal

VLUCHTELING?

Maar ik ben geen vluchteling
want ik ben niet gevlucht.
Ik ben weggewaaid als een blad
van een boom.

Er is in ons land een verschrikkelijke
wind opgestoken.
Een wind vol vuur en verkrachting.
En op een dag, op een dag
die ik me niet meer herinner,
die ik me niet meer durf te herinneren,
ben ik weggewaaid.

Wie zou er uit zichzelf vluchten,
z'n eigen huis,
z'n eigen dorp of stad,
z'n eigen land,
z'n eigen familie in de steek laten
en dan ergens aankomen waar
je niet welkom bent?

Vluchtelingen zijn nooit welkom,
nergens; dat weet iedereen.
Dat heeft de geschiedenis
al zo vaak bewezen.

Waarom zou je dan vluchten,
waarom een langzame dood
in een vreemd land,
als je op de drempel van je eigen huis
ook kunt sterven?

Vluchtelingen bestaan niet,
er bestaan alleen weggewaaide mensen
die door de wind
over de wereld zijn geblazen.

Ad de Bont

Keuze: Roos Roosendaal

Omslag: Mirjam Veldhuis, Haar lippen (2007). Aarde-
werk in beton, 240 x 40 cm. Locatie: Anningahof,
Zwolle

Uitgave: Stichting Dag Lochem 2017
Vormgeving en foto omslag: Roelof Wullink
Gebruikte letter: Trump Mediaeval van Georg Trump
Druk en afwerking: Multicopy, Lochem